

Chovatel exotických ptáků (kód: 41-048-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů:	Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání:	Chovatel zvířat v zoo
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Kompletace a údržba chovných zařízení pro exotické ptáky, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku	4
Obsluha přístrojů a technického zázemí chovů exotických ptáků, zajištění bezpečnosti práce	4
Reprodukce exotických ptáků	4
Přirozený a umělý odchov exotických ptáků, obsluha líhní	4
Prevence nákaz v chovech exotických ptáků	4
Příprava krmiv a krmení exotických ptáků	4
Charakteristika exotických ptáků, specifický přístup k chovu náročnějších druhů	4
Zabezpečení welfare v chovech exotických ptáků	4
Aplikace zákonů a nařízení a mezinárodních dohod upravujících chov ohrožených druhů světové fauny (CITES)	4
Odchyt a odborná manipulace s exotickými ptáky, transport	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 23.06.2011

Kritéria a způsoby hodnocení

Kompletace a údržba chovných zařízení pro exotické ptáky, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat typy vnitřních a venkovních voliér, předvést manipulaci a zajištění proti úniku zvířat	Praktické předvedení s výkladem
b) Vybrat vhodné místo pro chovná zařízení z hlediska nároků druhu	Praktické předvedení s výkladem
c) Změřit teplotu a vlhkost v místě chovu, navrhnout denní světelný a tepelný režim	Praktické předvedení s výkladem
d) Vysvětlit, jakým způsobem je zajištěno větrání v uzavřených prostorách a zastínění u venkovních zařízení	Ústní ověření
e) Osadit hnízdní budky a bidla, vybrat vhodný substrát na podlahu voliéry, založit krmivo a instalovat napáječky, předvést čištění voliéry	Praktické předvedení s výkladem
f) Založit provozní deník pracoviště, zapsat teplotu, vlhkost, biologická pozorování (párování, agresivní chování, snůška apod.) a mimořádné události	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha přístrojů a technického zázemí chovů exotických ptáků, zajištění bezpečnosti práce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Obsluhovat technická zařízení zaručující potřebné mikroklima v uzavřených prostorách – klimatizaci, zvlhčovače, ventilaci, přímotopná tělesa, infralampy, UV lampy, ionizační zařízení, ovládat časové spínače osvětlení a topení, rozvody vody, připojit umělé líhně k síti	Praktické předvedení s výkladem
b) Dodržovat bezpečnost práce a ochranu zdraví s ohledem na možnost přenosu závažných onemocnění (např. psitakóza), respektovat základní povinnosti při práci s biologickým materiálem, údržbě a preventivních kontrolách elektrických zařízení, požární prevenci	Praktické předvedení s výkladem

Je třeba splnit obě kritéria.

Reprodukce exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat podrobně reprodukční biologii chovaných druhů ptáků, rozlišit pohlaví podle chování, případně podle fyziologických příznaků	Ústní nebo písemné ověření, případně i praktické předvedení
b) Popsat sestavování chovných párů, uvést délky inkubace a charakterizovat specifika postnatálního vývoje mláďat	Ústní ověření
c) Popsat základní odlišnosti v chovu jednotlivých druhů, uvést, za jakých podmínek a jakým způsobem je možné chovat samce a samice společně a kdy je nutný oddělený odchov	Ústní ověření
d) Charakterizovat chov druhů citlivých na krátkodobý stres (vyrušování, hluk z přístrojů)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Přirozený a umělý odchov exotických ptáků, obsluha líhní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zapojit a názorně předvést funkce jednoduchého typu líhně, včetně umístění vajec a volby časového, teplotního a vlhkostního režimu pro vybraný druh	Praktické předvedení s výkladem
b) Popsat princip umělého, přirozeného a tzv. kombinovaného odchovu (inkubace v líhni s předáním vajec před líhnutím nebo mláďat pod rodiče)	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Prevence nákaz v chovech exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit základní postupy prevence nákaz v chovech – dodržování čistoty, veterinární vyšetření nově přichozích jedinců, opatření minimalizující možnost kontaminace chovu volně žijícími savci a ptáky, opatření při výskytu ekto- a endoparazitů, způsoby a druhy očkování	Ústní nebo písemné ověření
b) Vyjmenovat opatření, která je nutno provést v případě výskytu epidemie, charakterizovat způsoby asanace chovu	Písemné nebo ústní ověření
c) Popsat součinnost s veterinární službou, vyjmenovat nákazy podléhající oznamovací povinnosti a nemoci ptáků přenosné na člověka	Ústní nebo písemné ověření
d) Uvést postup při likvidaci biologického odpadu (kadávery zvířat, znečištěná podestýlka, zbytky potravy a vody z napáječek) ve smyslu platných hygienických a veterinárních předpisů	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava krmiv a krmení exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat a popsat základní typy krmiv pro jednotlivé druhy, uvést nejčastěji používané doplňky (vitamíny, minerální látky, probiotické přípravky)	Praktické předvedení s výkladem
b) Připravit z komponent krmnou směs pro odchov mláďat podle druhu, předvést pomůcky pro umělé krmení a stanovit časový rozvrh krmení	Praktické předvedení s výkladem
c) Rozpoznat a popsat základní závady krmiv (plísně, hniloba, napadení škůdci, znečištění trusem volně žijících zvířat) a uvést jaké důsledky může mít jejich použití pro zdravý chovaných zvířat	Praktické předvedení s výkladem

Je třeba splnit všechna kritéria.

Charakteristika exotických ptáků, specifický přístup k chovu náročnějších druhů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat běžně chované druhy a skupiny exotických ptáků (papoušci, šplhavci, vrubozobí, astrildovití, timálie) po stránce biologické a anatomické	Písemné nebo ústní ověření a praktická demonstrace v chovech
b) Uvést příklady druhů vyžadujících zvláštní péči	Ústní ověření
c) Určit podle obrázků nebo v chovném zařízení alespoň 10 z 15 druhů exotických ptáků	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zabezpečení welfare v chovech exotických ptáků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit možnosti aplikace principů welfare (životní pohody zvířat) v podmínkách zájmových chovů exotického ptactva	Ústní nebo písemné ověření
b) Stanovit maximální počet jedinců daného druhu vzhledem k dimenzím chovného zařízení a vzájemné toleranci jedinců s využitím doporučení ÚKOZ (Ústřední komise pro ochranu zvířat)	Praktické předvedení s výkladem
c) Uvést praktické způsoby spojování nepříbuzných skupin a přidávání nových jedinců do chovu s cílem zabránit projevům agrese ve skupině a ztrátám, definovat nároky jednotlivých druhů na prostor a vzájemnou snášenlivost	Praktické předvedení s výkladem
d) Definovat příčiny a negativní následky dlouhodobého stresu, vysvětlit opatření směřující k prevenci	Ústní nebo písemné ověření
e) Vysvětlit způsob řešení důsledků šokových situací (přehřátí nebo prochlazení z důvodu výpadku termoregulačních zařízení, hluk, leknutí, vniknutí a útok predátora apod.)	Ústní nebo písemné ověření
f) Vysvětlit, jakým způsobem je potřeba odborně přistupovat při záchraně postižených ptáků (dehydrovaných a vyhladovělých a jinak postižených)	Ústní nebo písemné ověření
g) Vysvětlit postup budování konstrukce chovných zařízení, aby v případě neočekávaných situací a následné panice nedocházelo k poraněním vylekaných ptáků, zabezpečit chov proti vniknutí škodné	Ústní nebo písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace zákonů a nařízení a mezinárodních dohod upravujících chov ohrožených druhů světové fauny (CITES)

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit význam Mezinárodní konvence o obchodu s ohroženými druhy světové fauny (CITES) a vyjmenovat praktické dopady na chovatele, uvést podmínky při dovozu nebo vývozu druhu zařazeného do seznamů I a II CITES, objasnit, jak vypadá a k čemu slouží tzv. CITES permit	Ústní nebo písemné ověření
b) Uvést, jakým způsobem se mohou chovatelé podílet na zamezení nelegálního obchodu s ohroženými druhy ptáků	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Odchyt a odborná manipulace s exotickými ptáky, transport

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést šetrný odchyt, manipulaci a přípravu na transport	Praktické předvedení

Je třeba splnit toto kritérium.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky smí uchazeč při zkoušce používat.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Autorizovaná osoba pro ověření kritéria c) u kompetence „Charakteristika exotických ptáků, specifický přístup k chovu náročnějších druhů“ vybere 15 ze 150 až 180 běžně chovaných druhů exotických ptáků v ČR (vrubozobí, papoušci, hrabaví, sovy, měkkozobí, srostloprstí, astrildovití a další drobní pěvci).

Při ověřování kompetencí formou praktických úloh je třeba sledovat a hodnotit zručnost provádění všech úkonů, při práci s přístroji dodržování bezpečnosti, stejně jako hygieny práce, pozornost věnovat kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných prací. Přitom je nutno posuzovat nejen konečný výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu s ohledem na druh ptáků a podle podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na zručnost a etiku manipulace se zvířaty podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat způsobu odchyty, fixaci a případně i ošetření a transportu ve smyslu omezení stresu a nebezpečí poranění zvířat, stejně tak vysvětlit nebezpečí pro chovatele v případě manipulace s velkými papoušky (arové).

Předpokládá se rutinní znalost bezpečného zacházení s desinfekčními a čisticími prostředky a zajišťování likvidace biologického odpadu ve smyslu platných nařízení.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované právnické osoby.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání chovatel cizokrajných zvířat a alespoň 5 let odborné nebo komerční praxe v chovech exotických zvířat nebo v zájmových chovech nebo ve funkci učitele praktického vyučování v oboru vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Vyšší odborné vzdělání v biologickém nebo zemědělském oboru vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání v oblasti zemědělství nebo biologických oborů a alespoň 5 let odborné praxe v chovech exotických zvířat nebo v zájmových chovech nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo učitele odborných předmětů v oboru vzdělání chovatel cizokrajných zvířat, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zaslání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Alespoň dva typy voliér, případně mobilních dílů pro sestavení, 1–2 typy klecí
- Základní komponenty zařízení vnitřku voliéry – parkosy, hnízdní budky, napáječky
- Základní sortiment krmiv a komponent pro výrobu speciálních míchanic
- Technická zařízení potřebná ke sledování a regulaci teploty, vlhkosti a světelného režimu – teploměry, vlhkoměry, časové spínače, topné prvky.
- Jednoduchý typ líhně pro názornou demonstraci způsobu, zapojení líhně
- 1–2 ks ptáků vhodných pro názornou ukázkou dovednosti odchyty a manipulace se zvířaty
- Atlas exotického ptactva, případně obrazové tabule pro poznávací část zkoušky, eventuálně možnost návštěvy profesionálních chovů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných činností rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard byl připraven Sektorovou radou zemědělství, v níž byly zastoupeny:

Agrární komora České republiky

Rybářské sdružení České republiky

Zemědělský svaz České republiky

Svaz chovatelů českého teplokrevníka (SCHČT)

Zoologická zahrada hl. města Prahy

Společnost mladých agrárníků České republiky

Svaz vinařů České republiky

Český svaz včelařů, o. s.

Ministerstvo zemědělství

Národní ústav odborného vzdělávání v Praze